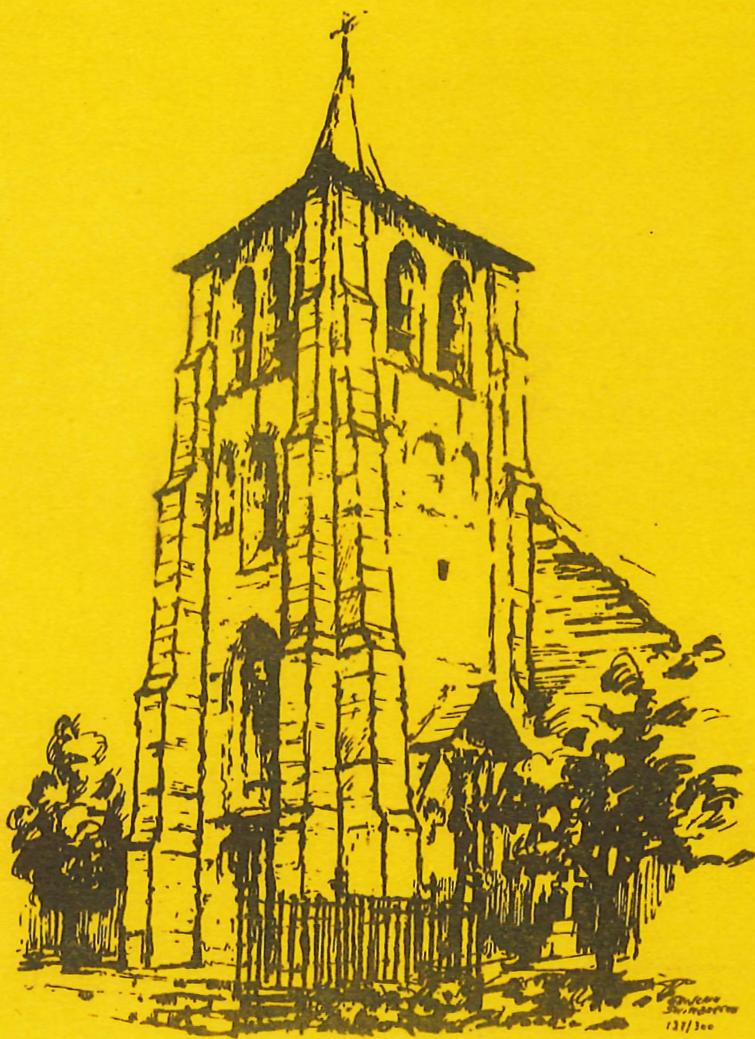

ZILLEGHEM

V.Ü. J. Pollet, Engelenstraat 2 8260 Aartrijke - Afgiftekantoor: Zedelgem 1

SEPTEMBER 1989 - 10DE JAARGANG NR 3
Driemaandelijks tijdschrift

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING VOOR HEEMKUNDE
EN GESCHIEDENIS "P A S T O O R R O N S E"

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

I N H O U D

POLLET Jules	Bisschop Hendrik van Susteren bezoekt Zedelgem (1719)	83
POLLET Jules	Opeisingen door de Fransen te Zedelgem in 1794-1795	90
STEEN André	Nog wat over pastoor Philippus Dumon	101
DECEUNINCK V. C.F.X.	Zoektocht naar de romaanse kerk van Zedelgem	106
KYNDT Eddy	Eenighe gewoonelijke en buytengewoonelijke voorvallen te Zedelgem (IX)	117

SEPTEMBER 1989 - 10DE JAARGANG NR 3
Driemaandelijks tijdschrift

REDAKTIE EN BEHEER

Jules Pollet	Engelenstraat 2 Aartrijke
Patrick Arnou	B.J. Lievensstraat 2a Zedelgem
Géry Cappon	Patrijzenhoek 9 Zedelgem
Victor Deceuninck	Groenestraat 29 Zedelgem
Bertrand Denys	Klaprozenlaan 13 Loppem
Eddy Kyndt	Snellegemsestraat 8 Zedelgem

Lidmaatschap: 250 F

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27

Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"

Zedelgem

Studies verschenen in "Zilleghem"
of uittreksels daarvan, mogen niet
gebruikt noch aangehaald worden zon-
der te verwijzen naar dit tijdschrift
en de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk
voor de inhoud van zijn artikels.

Verantw. uitgever: Jules Pollet, Engelenstraat 2 Aartrijke

BISSCHOP HENDRIK VAN SUSTEREN

BEZOEKT ZEDELGEM

1719

Jules POLLET

In de meidagen van 1719 trok bisschop Hendrik van Susteren (1716-'42) op om de parochies van onze streek te bezoeken. Vooraf had hij de pastoors verwittigd dat hij de kerk zou komen inspekteren, de kinders vormen en indien nodig de altaren zou konsakreren.

Daarop liet de pastoor van Zedelgem, Leopardus Ramondt (1712-'24) aan de bisschop weten dat de twee zijaltaren nog moesten gekonsakreerd worden. Van zijn kant liet de Aartrijkse pastoor, Jan Ramondt (1705-'27) aan de bisschop weten dat beide altaren, hoofd- en zijaltaar gekonsakreerd waren. Eerst op 26 augustus 1719 bezocht de bisschop Loppem.(1) Daarmee wist de bisschop wat hem zoal te doen zou staan.

Op 5 mei 1719 om 8 u 's morgens was de bisschop in Snellegem en deed er zijn werk, waarna hij er het middagmaal nam. Na de middag trok hij naar Zedelgem en na er zijn taak te hebben volbracht, bleef hij er overnachten. De volgende

dag, 6 mei, vertrok hij in de vroege morgen naar Aartrijke, verrichtte er zijn dienst en bleef er middagmalen. In de namiddag ging hij naar Torhout en na er zijn dienst te hebben gedaan, bleef hij er overnachten. Van ieder van deze bezoeken werd een beknopt en zakelijk verslag opgemaakt. (2)

Wat deed en merkte de bisschop op te Zedelgem ?

Een van de in dit verslag behandelde punten gaat over de altaren. Het hoofdaltaar, schrijft hij, is toegewijd aan St.-Laurentius en is gekonsakreerd. We weten dat dit gebeurde op 26 april 1652 door bisschop Karel van den Bosch. (3)

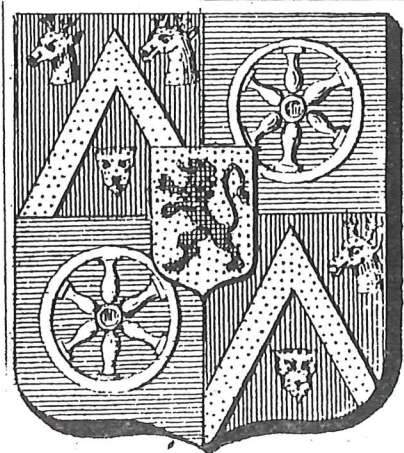
Over het zijaltaar, aan O.L.Vrouw toegewijd, wordt vermeld dat het altaarblad uit hout is en dus door een uit steen zou moeten vervangen worden. Om er de mis aan op te dragen gebruikte men een altaarsteen met als opschrift "Clemskercke". Zo te zien een altaarsteen die aan de kerk van Klemskerke had toebehoord. Dit altaar werd niet gekonsakreerd. Het andere zijaltaar, toegewijd aan St.-Laurentius, werd dan wel door de bisschop gekonsakreerd en relieken van de heiligen Felicianus en Faustus werden erin gemetst. (Consecravimus altare laterale ad honorem Sti. Laurentii impositis reliquis S. Feliciani et Faustii).

Patronus van Zedelgem is de abt van de Gentse St.-Pietersabdij. Die had het recht de pastoor ter benoeming aan de bisschop voor te stellen en hij benoemde tevens de koster.

Tiendeheffers (= zij die de inkomsten van de tienden opstreken) waren: het katedraalkapittel van St.-Baafs te Gent, de abt van de St.-Andries-

ILLUSTRISS: AC REVERENDISS:
DOMINUS
D. HENRICUS IOSEF. VAN SUSTEREN
XIV. EPISCOPUS BRUGENSIS.

abdij bij Brugge, alsook de pastoor van Zedelgem, die de helft der tienden heeft als wedde.

Vanwege de tiendeheffers kreeg de koster - dan was het Jan Vijncke (1703-1736) - als een soort van pijnstillertje (per modum medicationis) de som van 16 florijnen. Zijn wedde werd betaald, deels door de parochie, deels door de kerk.

In de vorige eeuw had de parochie tegen de tiendeheffers een proces ingespannen opdat zij de kosterwedde zouden betalen. Dit proces had zeer lang aangeslept, maar op 21 november 1692 was aan de parochie vanwege de Raad van Vlaanderen meegedeeld dat zij het proces verloren hadden. (4)

Bij het inspekteren van de buitenkant van de kerk stelde de bisschop vast dat er een klein stuk uit de top van de zijgevel weg was. (deest parvula pars frontispicii lateralis in ejus summitate). De steunberen waren op veel plaatsen gedeeltelijk afgebrokkeld en er waren geen dakgoten (sustentacula murorum ecclesiae in multis locis sunt ex parte collapsa, nec sunt vulgo gooten). Ten slotte waren er op verschillende plaatsen in het dak enkele gaten (tectum in multis locis est apertum). Zo vond de bisschop dat herstellingswerken dringend nodig waren. Hij gaf opdracht daarover besprekingen aan te gaan met de heren van het Gentse St.-Baafskapittel, die als tiendeheffers moesten tussenkomen bij het herstel. Ontvanger van dit kapittel was de heer Gheys te Brugge.

We lezen verder dat in de toren maar één klok hangt. Op die klok is St.-Laurentius afgebeeld en staan de namen van Philippus Hagebaert (koster 1674-1702) en Jan de Cloet (kerkmeester)

Jan Lievens (dismeester) en pieter vande Wiele (pastoor 1674-1678). Uit deze gegevens kunnen we besluiten dat deze klok werd gegoten ten tijden van pastoor Pieter vande Wiele. Aangezien kerk- en disrekeningen van die jaren niet voor handen zijn, kunnen we de dienstjaren van kerkmeester Jan de Cloet en dismeester Jan Lievens niet vermelden. Dit is, voor zover mij bekend, de enige tekst waardoor we vernemen welk opschrift er op de klok in die oude tijden stond.

Verder vermeldt de bisschop dat de doopvont niet gesloten is en dat de godslamp niet altijd brandt. De preekstoel en de biechtstoel verkeren in goede staat, maar de gewaden en het kerklinnen zijn minderwaardig. De gewijde vaten bevinden zich in een tamelijk goede staat.

De kist of koffer met de drie sloten, waarin de dokumenten van de kerk bewaard worden, bevindt zich niet in de kerk. Men zegt dat deze staat in het Minderbroederklooster te Brugge. De Brugse Minderbroeders waren terminanten te Zedelgem: ze kwamen er regelmatig dienst doen, prediken en biechthoren. Hierdoor mochten zij dan ook regelmatig bedeltochten houden op de parochie, het was de gewoonte in oorlogstijden de kostbaarheden en dokumenten van de kerk over te brengen naar een kerk of klooster in de stad. Wellicht was de koffer met dokumenten in 1719 nog niet naar Zedelgem teruggehaald, alhoewel de Spaanse Successieoorlog al sedert 1713 was beëindigd. (5)

Wanneer de bisschop daarna de parochieregisters bekeek, zag hij dat ze aanvingen in januari 1718. In het overlijdensregister echter was niet vermeld op welke plaats de overledenen waren

begraven (non habetur in registro mortuorum ubi sunt sepulti). Bij de huwelijksakten had de pastoor vergeten te schrijven "a me infracripto pastore" (door mij als pastoor ondertekend).

De kerk van Zedelgem is in het bezit van een reliek van St.-Julia, martelares, maar de echtheidsbrieven zijn er niet te vinden. Wellicht zitten ze in de koffer, die staat bij de Brugse Minderbroeders.

De laatst gehoorde en goedgekeurde kerkrekening loopt over de jaren 1713, '14 en '15. Ze vertoont een boni van 15 lb. 6 s. 8 gr. De disrekening over diezelfde jaren vertoont een boni van 16 lb. 10 s. 4 gr.

De deken, als vertegenwoordiger van de bisschop, treedt op als auditeur van de rekeningen (decanus loco Illustrissimi est auditor). De kerkrekening waarvan hier sprake, werd op 2 maart 1717 aan deken Theodorus de Doncker, pastoor van Lichtervelde, gepresenteerd door kerkmeester Christiaan Lievens, molenaar op de Zedelgemse dorpsmolen (6). Dismeester Frans van Maele was het die op dezelfde dag de disrekening presenteerde. (7)

Het aantal communicantes bedraagt dan 600, zodat we zo'n 900 inwoners in Zedelgem mogen veronderstellen in dat jaar. Ook noteert de bisschop dat er 240 gevormden waren.

Ter bevordering van het godsdienstig leven bestaat een broederschap van het Schapulier, verbonden aan het O.-L.-Vrouwaltaar en een broederschap van de Lijdende Christus, verbonden aan het hoofdaltaar.

Als slot van dit verslag noteert de bisschop dat er geen klachten zijn, noch over de pastoor, noch over de koster en dat de pastoor reeds het zesde jaar pastoor van Zedelgem is en als gewone inkomsten meer dan 100 lb.gr. heeft.

BRONNEN:

- (1) A. VERVENNE, De parochie Loppem, Loppem 1980 p. 84.
- (2) Rijksarchief Brugge (=R.A.B.) Kerkarchief nieuw nr 409.
- (3) ZILLEGHEM 1983 p. 89.
- (4) ZILLEGHEM 1984 p. 48-49.
- (5) ZILLEGHEM 1985 p. 3-17.
- (6) R.A.B. Vrije Registers nr. 14177.
- (7) R.A.B. Vrije Registers nr. 14211.

OPEISINGEN DOOR DE FRANSEN

TE ZEDELGEM IN 1794-1795

Jules POLLET

Op 26 juni 1794 versloegen de Fransen de Oostenrijkers te Fleurus. Zij verdreven hen uit ons land. Twintig jaar lang zouden de Fransen hier nu de plak zwaaien. Onder de leuze "Liberté, Egalité, Fraternité" hadden de Franse revolutionairen ons land "bevrijd" van vreemde "onderdrukking". Nu zouden onze voorvaderen kunnen genieten van velerhande "weldaden" die de Franse Revolutie in onze streken zou brengen. De grootste "bevrijding" die de Fransen voor de bevolking brachten was hen "bevrijden" van een deel van de vruchten van hun arbeid. Dit deden ze door allerhande opeisingen en door de "emprunt forcé" (gedwongen lening).

Enkele lijsten van opeisingen door de Fransen aan Zedelgem opgelegd in 1794 en 1795, laten ons kennis maken met "het gonne dat de prochie van Zedelgem hebben moeten leveren voor de legers der fransche Republijcke, zoo van levering van coijbeesten (hoornvee), peerdebeesten ende convoijen (vervoerdiensten) van zedert het incomen der fransche...". Een andere lijst, waar een na een de Zedelgemnaars staan opgeschreven, met erbij wat ieder van hen moest leveren, geeft het weer als volgt: "... van gedaene convoijen met peirden ende waegens, mitsgaders leveringen door de commune van Zedelghem voor ende ten dienste vande franse

Republijcke van zedert den 5en Julij 1794 tot ende met den lesten 8bre (oktober) 1795". Verder zijn er nog lijsten met de namen van Zedelgemnaars, die stro (in totaal 2775 bonden) en haver (in totaal 30 hoet) moesten leveren.

Deze opeisingen gebeurden "ingevolge den brief van het departement vande Leije (West-Vlaanderen) ons toegesonden". Het was Pieter van Hollebeke, laatste hoofdman van Zedelgem, die moest instaan voor het vlotte verloop van deze opeisingen. Of de Zedelgemnaars het als een eer hebben aangezien om "ten dienste vande fransche Republijcke" deze verplichte leveringen te volbrengen, mogen we ten zeerste betwijfelen. Noodgedwongen echter voldeden zij eraan. Ook als ze met wagen en paarden de Franse legers moesten vergezellen "naer den cant vanden rijn" (naar de Rijnstreek) en na 20 maanden noch wagen noch paarden hadden teruggezien. Wat anders hadden deze "bevrijde" Zedelgemnaars wel kunnen doen? Wat ze ook moesten doen, was met veel geduld wachten op de vergoeding die ze voor hun leveringen zouden krijgen.

Nog in 1796 was "geen betaelinghe gebeurt voor de prochiaenen der prochie van Zedelgem". Deze nog onbetaalde som liep op tot 1 298 lb. 15 s. 10 gr. "soo veele de prochiaenen sigh te goedt vinden aen de fransche Republijcke". Daarom werd op 2 prairial IV (21 mei 1796) een staat opgesteld van de geleverde diensten en goederen en naar het departementsbestuur te Brugge gezonden. Dit stuk was door de "voorgaenden hoofdman" Pieter van Hollebeke "ende meer ander prochiaenen deser prochie van Zedelgem" ondertekend. De ondertekenaars waren naast Pieter van Hollebeke, Joseph Adriaens, Pieter Pattijn,

Cornelis Allemeersch, Jacob Colpaert, Joannes Logghe, Carel Lievens, Joseph de Keijser, P.F. Vijncke, A. Vanhoutte, Pieter Respeel. Van al deze opeisingen had Pieter van Hollebeke "prompte notitie gehouden op zijn handtbouck." Nauwkeurig, met dag en datum had hij alles opgetekend en erbij had hij de ontvangsbewijzen (recuen) gevoegd, hem door de Franse bezetter afgeleverd. Dit alles kon nog bevestigd worden "bij wete ende kennisse van meer ander prochi-aenen".

Nog een tweede maal, op 9 brumaire V (30 oktober 1796) zond Pieter van Hollebeke "gewezen hooftman van Zedelghem" een staat van alle opeisingen en leveringen van 1794 en 1795 naar Brugge. Op deze lijst waren de namen van de Zedelgemnaars vermeld, met naast hun naam wat voor diensten ze hadden gepresteerd en welke goederen ze hadden geleverd. Op dat ogenblik was reeds een deel van de opgeëiste goederen betaald: 293 lb. 14 s. 5 gr. maar in assignaten: het door onze mensen verfoeide en bijna waardeloze papieren geld. Maar toch bleef op 30 oktober 1796 nog steeds de som van 1 076 lb. 10 s. 7 gr. onbetaald.

De lijst van 2 prairial IV.

Deze "tabelle" is opgemaakt volgens datum van levering. We nemen ze even door. Op 3 juli 1794 moesten 60 zakken haver worden geleverd naar het Franse legerkamp in Oostkamp. Dit op bevel van commissaris Sabin Bourquier. Er zou 1 lb. 10 s.gr. per hoet worden betaald, wat neerkwam op een totale som van 67 lb. 10 s.gr. Zo zien we dat deze 60 zakken haver 45 hoet vertegen-

woordigden. (1 hoet haver = 198,56 l.)

Ook 800 bonden hooi moesten op dezelfde dag naar hetzelfde kamp worden geleverd à 1 lb. 10 s.gr. per honderd: 12 lb. gr. Deze opgeëiste goederen werden niet afgehaald, maar moesten door Zedelgemse boeren naar Oostkamp worden gevoerd.

Op 5 juli 1794 moesten "bij ordonnantie vanden Franschen commissaris" 50 zakken rogge naar Torhout worden geleverd à 8 s.gr. "de maete" wat in totaal 60 lb.gr. vertegenwoordigde. Zo weten we dat deze 50 zakken 150 maten bedroegen.

Op 15 september 1794 moest een wagen bespannen met 4 paarden het leger vergezellen "voor den dienst der fransch Republijcke". Deze wagen met paarden_menners trok met het leger "naer den cant vanden rijjn". Twintig maanden later waren "de kneghten wederom gekeert en den waegen ende peerden hebben sij daer moeten laeten bijdien dat den waegen ende peerden noijt meer en zullen wederkeeren". Dit verlies werd door de "prochiaenen" geschat op 185 lb.gr. Die wagen en paarden behoorden toe aan Frans van Maele, de weduwe Jacob Martelé, Antoon de Clercq en Jan Kempe. "Nogh een peerdt... benevens een waegen" toebehorend aan Pieter de Ketelaere fs. Guille. Joseph de Keijser was eveneens moeten meetrekken met het leger "ontrent den rijjn". De knecht is weergekeerd, maar "den waegen ende peerdt noijt meer en zullen wederkeeren". Dit verlies werd geschat op 55 lb.gr.

Op 14 januari 1795 moesten 7 "coijbeesten voor de franse Republijcke" naar Brugge worden ge-

leverd. Samen hadden ze een gewicht van 2 100 pond à 5 stuivers, het pond = 87 lb. 10s.gr. Nog drie runderen, samen 1 050 pond, moesten op 23 maart 1795 worden geleverd; op 14 mei 1795 zes, samen 1 800 pond, en op 19 juli 1795 ten slotte nog eens drie, samen 975 pond.

Tijdens de maand maart 1795 moest brandhout naar Brugge worden geleverd. Voor Joseph Adriaens werden dat 100 "busschen" en 150 "farsseel"; voor Pieter van Hollebeke 200 "eecken farsseel"; voor de weduwe Joachim de Keijser 100 "farsseel"; voor Jan Logghe 100 "eecken farsseel" en voor Pieter Respeel 100 "busschen" en 100 "farsseel". Dat alles voor een totale waarde van 16 lb. 15 s.gr. "Busschen" zijn bundels rijshout; "farsseel" zijn bundels gekloven hout, kloshout.

Op 28 maart 1795 moest Zedelgem een wagen leveren bespannen met een paard, waarde 37 lb.gr.

De "convoijen" (vervoerdiensten) die door verschillende Zedelgemse paardeboeren waren verricht à 2 gulden per dag en per paard en wagen beliepen 1865 dagen wat neerkwam op 618 lb. 13 s. 4 gr.

De lijst van 9 brumaire V.

In die "tabelle" vinden we de namen van de Zedelgemnaars, die diensten en goederen hadden geleverd "ten dienste vande fransche Republijcke". We geven enkele voorbeelden: de eerste die op die lijst voorkomt is Pieter van Hollebeke. Hij had 127 dagen "geconvoijt met een peirt à

4 $\frac{1}{2}$ Livres daeghs, comt: 51 lb. 17 s. 1 gr. daer op bij hem ontfaen is assignaeten... tot 23 lb. 8 s. 4 gr. rest 28 lb. 8 s. 9 gr." Hierbij kwam nog: "16 vaten rugge, 18 idem aver, 40 bonden hooij en 400 busschen, tsaemen 15 lb. 10 gr. = 43 lb. 9 s. 7 gr. Item nogh bij over 17 daegen geconvoijt te hebben III Xbre (3 december) 1794 à als vooren, comt 6 lb. 18 s. 2 gr." Een hele levering dus: 127 dagen vervoerdienst, 16 vaten rogge, 18 vaten haver, 40 bonden hooi en 400 bussels brandhout waarbij vanaf 3 december 1794 nog 17 dagen vervoerdienst. Daarvoor was hij 23 lb. 8 s. 4 gr. betaald in assignaten, zodat de Franse republiek hem nog 50 lb. 7 s. 9 gr. schuldig bleef.

De weduwe van Jacob Martelé had 168 dagen vervoerdienst gedaan, 8 vaten rogge, 9 vaten haver en 20 bonden hooi geleverd. Ze had in assignaten 5 lb. 17 s. 1 gr. gekregen zodat haar nog 66 lb. 15 s. 4 gr. moesten worden betaald.

Het St.-Janshospitaal van Brugge, dat te Zedelgem een bærenbedrijf had (Noordwege), deed 36 dagen vervoerdienst, leverde 8 vaten rogge, 9 vaten haver en 20 bonden hooi, waarbij nog 17 dagen vervoerdienst. In assignaten was 11 lb. 14 s. 2 gr. betaald, zodat nog 13 lb. 18 s. 5 gr te betalen bleef.

Die lijst vermeldt in totaal de namen van 35 Zedelgemse boeren die leveringen hadden verricht, Alle leveringen door hen samen verricht belopen tot:

- 2 420 dagen vervoerdienst
- 292 vaten rogge
- 324 vaten haver
- 720 bonden hooi
- 1 481 bussels brandhout, rijshout, fasceel.

Hierbij dient ook nog het volgende gevoegd:

Jan Kempe, die 66 dagen "geconvoijt" had en wiens "peert daerin doot gebleven" was, zou een schadevergoeding krijgen van 26 lb. 16 s.gr. De weduwe van Pieter Lievens had een paard moeten leveren, dat haar 25 lb. 10 s.gr. zou worden betaald.

Cornelis Allemeersch moest een "veirse coe" leveren, en "de generaliteijt der peirde en coijboeren van de commune van Zedelghem" had moeten instaan voor de levering van 18 "coijbeesten". Die 19 stuks hoornvee samen zou de Franse bezetter betalen met de som van 197 lb. 11 s. 1 gr.

Wanneer de volledige afbetaling door de Fransen werd gedaan - zo ze ooit werd gedaan - weten we niet. In alle geval had men niet veel aan de verwenste assignaten, die ze hadden ontvangen. In 1796 had een assignaat van 100 lb. (= 2 000 s.) nog een waarde van 6 s.

Die opeisingen onttrokken aan de bevolking een gedeelte van hun levensnoodzakelijke voedings- en verwarmingsmiddelen. Voeg daarbij nog de uitermate barre winter van 1794-'95 en de besmettelijke ziekte die de Fransen in ons land brachten en waardoor in september 1794 in Zedelgem 53 doden te betreuren waren; in oktober 30 en dat er in het ganse jaar 1794 138 doden te betreuren waren op een bevolking van 1600 zielen, dan is het gemakkelijk te begrijpen dat de geestdrift van onze bevolking voor de "bevrijding" die de Fransen hadden gebracht tot ver onder het nulpunt was gezakt.

BRONNEN:

De gegevens voor deze bijdrage vonden we in een bundel dokumenten, verzameld in een kaft waarop als betiteling werd geschreven:

"Bundel van al de opeisningen gedaan door de Fransche Republiek voor het leger van 5 Juli 1794 tot laatsten October 1795".

Deze bundel werd mij ter hand gesteld door de heer Carlos DEPIERE, aan wie onze hartelijkste dank.

Bij de illustratie op p. 95:

Laatste bladzijde van de tabelle der opeisingen opgemaakt "desen tweeden prairial 4e jaer der fransche Republ." met onderaan de handtekeningen van de ondertekenaars.

ASSIGNAT DE 5^{fr} CRÉÉ LE 31 JUIL. 1792.

DOMAINES NATIONAUX.

ASSIGNAT DE CINQ livres

payable au Porteur par la Caisse de l'Extraordinaire.

22 K
27836

Corsel

CINQ LIVRES.

LOI DU 24 OCTOBRE 1792.
L'AN I. DE LA RÉPUBLIQUE.

Domaines nationaux.

Assignat
de dix livres,
payable au porteur.

Cairand

Série 14844me

La loi punit de mort le contrefacteur
La nation récompense le dénonciateur

NOOT: ASSIGNATEN

Een assignaat was papieren geld, uitgegeven tijdens de Franse Revolutie. Oorspronkelijk was het een staatslening tegen een vaste rente (bij uitgifte: 5 %). Daar waar vroeger het papieren geld gedekt werd door eenzelfde waarde aan goud of zilver (en derhalve bij de bank kon opgevraagd en uitgewisseld worden), waren de assignaten gedekt door de opbrengst van de verkoop van de door de Franse Republiek aangeslagen kerkelijke en koninklijke goederen en die der emigranten. Gewoonlijk schat men het totaal van dat grondbezit op één vijfde van het hele grondbezit van Frankrijk in 1789.

Een eerste reeks assignaten werden met de hand genummerd en ondertekend. Bij een tweede uitgifte (voor 800.000.000 livres!) werd nummer en handtekening erbij gedrukt. (zie bijgevoegde voorbeelden).

Daar de waarborg voor de assignaten (de grond) niet vermeerderde, maar de totale nominale waarde van de in omloop gebrachte assignaten aangroeide (men drukte er meer en meer en bracht die in omloop), ontstond een ongehoorde inflatie. In 1796 werden ze ingetrokken en konden ze tegen 1/30 van de nominale waarde worden ingewisseld tegen nieuw papieren geld, dat eveneens zijn waarde verloor.

Van meetaf aan had het publiek wantrouwen in assignaten en in papieren geld in het algemeen. De krach van bankier Law en zijn "Banque Royal" in 1720, die de door hem uitgegeven bankbiljetten tegen "klinkende munt" niet kon uitwisselen, lag hen nog te fris in het geheugen.

V.D.

NOG WAT OVER PASTOOR PHILIPPUS DUMON

Na het verschijnen van het artikel "Philippus Dumon, pastoor van Zedelgem (1803-1811)" in ZILLEGHEM 1988 p. 124-156, kregen we van E.H. A. Steen, gewezen pastoor van Mannekensvere (1982-1987), nog enkele interessante gegevens over pastoor Philippus Dumon, die we hier laten volgen en waarvoor we hem van harte danken.

Persoonsbeschrijving.

Op 10 maart 1798 werd Ph. Dumon aangehouden. Met de andere 18 gevangen genomen priesters werd hij overgebracht naar Brugge. Daar werd hij opgesloten in het tuchthuis, het vroegere leprozenhuis St.-Maria Magdalena. Daar werd van hem, op bevel van L. Coppée, "commissaire du Directoire Exécutif près de l'Administration Municipale du Canton de Bruges" (commissaris van het Directoire bij het minicipaal bestuur van het kanton Brugge), een persoonsbeschrijving opgesteld. We laten ze hier volgen:

"Philippe Dumon, ex-curé de Mannekensvere, natif de Clemskerke, domicilié à Mannekensvere, âgé de 45 ans, taille 5 pieds 5 pouces, cheveux chatains, sourcils roux, yeux bruns, nez gros, bouche moyenne, menton rond, front découvert, visage ovale.

(s.) L. Coppée

Vertaling: Ph. Dumon, gewezen pastoor van Mannekensvere, geboortig van Klemskerke, gehuisvest te Mannekensvere, oud 45 j., gestalte 5 voet 5 duim (+ 1,50m), kastanjebruin haar, rosse

wenkbrauwen, bruine ogen, dikke neus, middelmatige mond, ronde kin, kaal voorhoofd, ovaal gezicht.

Zo weten we dan hoe Philippus Dumon eruit zag.

Een benoeming met hindernissen.

Op 11 pluviöse XI (31 januari 1803) werd Philippus Dumon pastoor te Zedelgem. Dit gebeurde echter niet zonder wat strubbelingen. Op 23 april 1801 had hij, na de geslaagde ontsnapping uit zijn gevangenschap op Guyana, zijn taak als pastoor van Mannekensvere weer opgenomen. Door het concordaat, in 1801 tussen Napoleon en paus Pius VII gesloten, werd het bisdom Brugge afgeschaft. De departementen van Leie en Schelde (West- en Oost-Vlaanderen) vormden voortaan samen het bisdom Gent. Etienne Fallot de Beaumont werd op 9 april 1802 door Napoleon tot bisschop van Gent benoemd en op 10 juni kwam hij te Gent aan. Onmiddellijk zette hij zich aan het werk om zijn bisdom te reorganiseren. Reeds eind 1802 was hij erin geslaagd de nieuwe indeling in parochies en de benoemingen te regelen. Hiervan zou ook het verdere lot van Philippus Dumon afhangen.

Naar het einde van 1802 toe kwam bij pastoor Ph. Dumon te Mannekensvere het bericht binnen dat hij tot pastoor van Zande was benoemd. En er was ook nog ander nieuws. Mannekensvere zou geen aldaar verblijvende pastoor meer krijgen. Door de onderprefekt van Veurne was dit aan de maire (burgemeester) van Mannekensvere meegedeeld.

Hierop schreef Philippus Dumon op 13 januari 1803 een brief aan Petrus de Pauw, grootvicaris, tevens administrator van het gedeelte van het bisdom Gent dat voorheen het bisdom Brugge was. Deze brief liet Philippus Dumon door zijn jonge dienstdoende koster-onderwijzer Carolus Bourdon naar Brugge brengen.

Deze brief laten we hier volgen:

" Seer eerw. heer Vicaris Generael,

Hebbe d'Eere aen Uwe Eerw. toe te senden Copie van den brief, gisteren door den sous-préfet van Veurne aen den maire van Mannensvere gesonden, welcken brief heel het gemeente in alarm gebracht heeft, tot sooverre dat sy al weenende roepen, dat men hier soo voor 't tydelyke als voor 't geestelyk van alles wilt ontrooven en vernietigen, sonder dat sy kunnen gedencken, wat hier af de reden syn mag, mits sy hun bereyd thoonen tot alles wat er versogt werd om eenen pastor of priester te mogen hebben; sodat ik niet bequaem en ben, hun te stillen of te troosten; hierom, is sulckx mogelyk, bidde van U. goedheyd iets troostende voor hun te mogen vernemen.

Sende hier nevens ook een afschrift van den inventaris van de kerckegoederen, U biddende my te melden aen wie ik de HH. Vaten moet overleveren.

Soude reeds vertrocken syn voor Zande, maer de groote koude en wind met de onpasselykheyd van myne moeder heeft my dat belet. Meyne maendag of dynsdag toekomende daer te syn, wanneer ik d'eere sal hebben uwe Eerw. te informeren.

Den brenger deser is Cornelis Bourdon be-
dienenden coster alhier, die zig andermael
komt recommanderen in de protectie van Uwe
Eerw. hy is eenen jongman seer bequaem
tot alles wat syne functie raect; godvrugtig,
vlytig, beleeft en gehoors. Daerenboven eenen
goeden schoolmeester soock nu by experientie
bevonden hebbe.

Neme ook de vryheyd my andermael te be-
velen om Uwe protectie tot het bekomen van
de succursale van Zedelgem, om dese redenen:

1° ik hebbe nu de 25 jaren van myne jonck-
heyd besteed in dienst te doen in de
ongezonde en moerasche gewesten van
het noorden als tot Lapscheure, Leffinge,
Bredene en Mannekensvere, soo dat ik
in mweynige jaeren hiertoe in dese land-
streken niet meer in staet soude syn.
Zande is eenen waterpoel en heeft veel
slechte wegen, en oud synde, soude men
moeten vergaen als men van gene middels
anderzints voorzien is.

2° ik hebbe eene moeder van 84 jaren die
20 jaeren met my gewoont heeft, en in
dese ongelukkige tyden alles bygeset heeft
dat sy hadde om gesamentlyck te kunnen
leven.

3° ik hebbe dese thien leste jaeren sekerlyck
meer tegenspoed, rampen, en verdriet
onderstaen als eenigen priester in geheel
het nederland, en ik durve my vleyen
dat ik met de gratie Godts uwe Eerw.
noyt eenige reden van leetwesen sal geven,
dat U my soude voorgestaen hebben, immers
soude nog vele andere redenen even gefon-
deert aen uwe Eerw. kunnen voorstellen,
maer dese souden te wydlopig syn om
in eenen brief te beslyuten.

Bidde uwe Eerw. ook my te willen laten weten

*offer eenen priester alhier sal komen en
wanneer; ik ben verzekerd dat hy sal ont-
fangen worden als eenen Engel des heeren,
ik hebbe groot medlyden met myne gewesene
prochiaenen in hun rechtveerdige droefheyd,
sy hebben dat niet verdient.
Belieft te pardonneren myne vrymoedigheyd
in het schryven want dit uyt een rechtzinnig
en eenvoudig herte komt."*

Van een prachtig pleidooi gesproken! Philippus Dumon had zijn groot-vicaris recht in het hart geraakt. Op twee punten werden zijn wensen vervuld: hij werd pastoor te Zedelgem en ook zijn "gewesene prochiaenen" van Mannekensvere kregen een pastoor: Joachim Declercq, 39 jaar oud. Zijn wens echter om Carolus Bourdon als koster-onderwijzer te Mannekensvere bevestigd te krijgen, ging niet in vervulling.

André STEEN
gewezen pastoor van
Mannekensvere en Schore.

ZOEKTOCHT NAAR DE ROMAANSE KERK

VAN ZEDELGEM

V. Deceuninck C.F.X.

Het oudste gebouw van Zedelgem zal wel de toren van de St.-Laurentiuskerk zijn. Hij werd gebouwd in de 14de eeuw, samen met een gotische kerk die in de vorige eeuw te klein werd voor de aangroeiende bevolking en in 1847 vervangen werd door de huidige kerk.

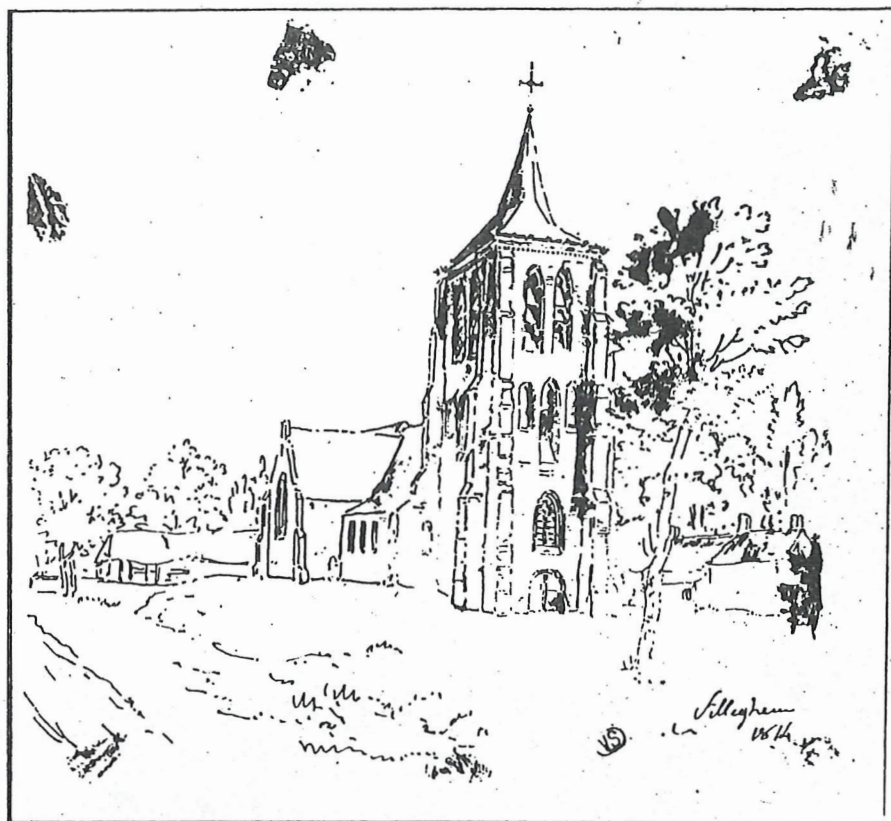
Tussen de bouw van de huidige kerk en die van de toren liggen dus heel wat generaties. De stijl van beide liegen er niet om: de toren is gotisch en de kerk kunnen we onderbrengen bij de neo-classistische stijl uit de vorige eeuw.

De kerk leunt aan tegen de toren op een van de noorder- en zuidersteunberen: het trefpunt van beide uiteenlopende stijlen.

Die steunberen zijn een onderzoek overwaard. Eerst en vooral zijn die twee heel wat dikker dan de ander steunberen van de toren: 1,40 m - de andere: 1,10 m.

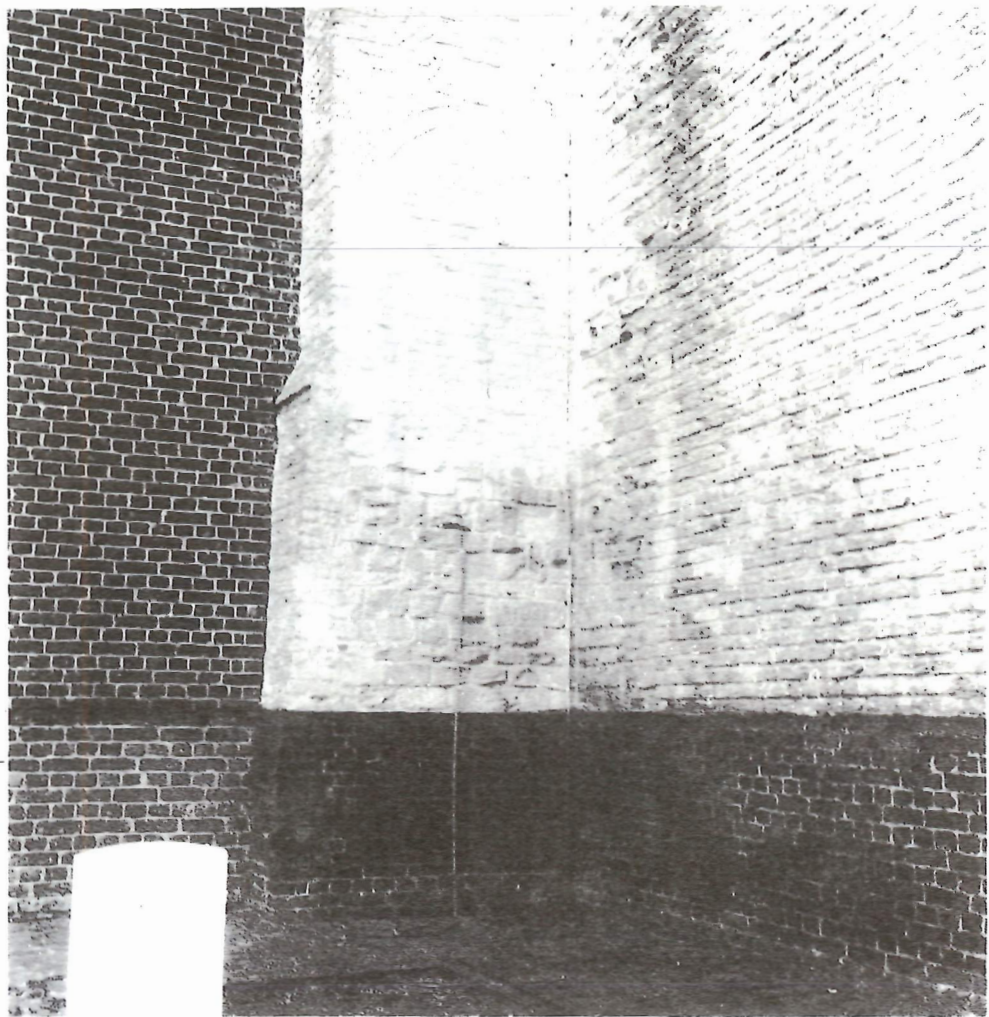
Waarom dit verschil kunnen we ons afvragen.

Ze zijn echter niet alleen zwaarder gebouwd, maar in elk is er een raam dichtgemetseld, een raam met rondboog. Niet toegemetseld als "blind"-raam, maar vlak met de buitenmuur, om zowenig mogelijk op te vallen. De tekening van de Zedelgemse kerk die P.F. De Noter in

De gotische kerk van Zedelgem - 1814
Pentekening door P.F. De Noter.
(Brugge, Brugse musea, Steinmetzkabinet)

Naar deze tekening werd het schilderijtje gemaakt dat afgedrukt staat in "De Geschiedenis van Zedelgem-Veldegem" door F. Ronse, p. 71. Het jaartal 1841 aldaar in het bijgaande onderschrift vermeld is wellicht een zetfout.

Het dichtgemetselde raam in de noordelijke steunbeer.

1814 maakte (1), laat niet alleen dat dichtgemetselde raam zien (ook toen al!), maar ook dat die steunbeer heel wat groter is, zodat die de afsluitingsmuur van het schip van de gotische kerk vormt.

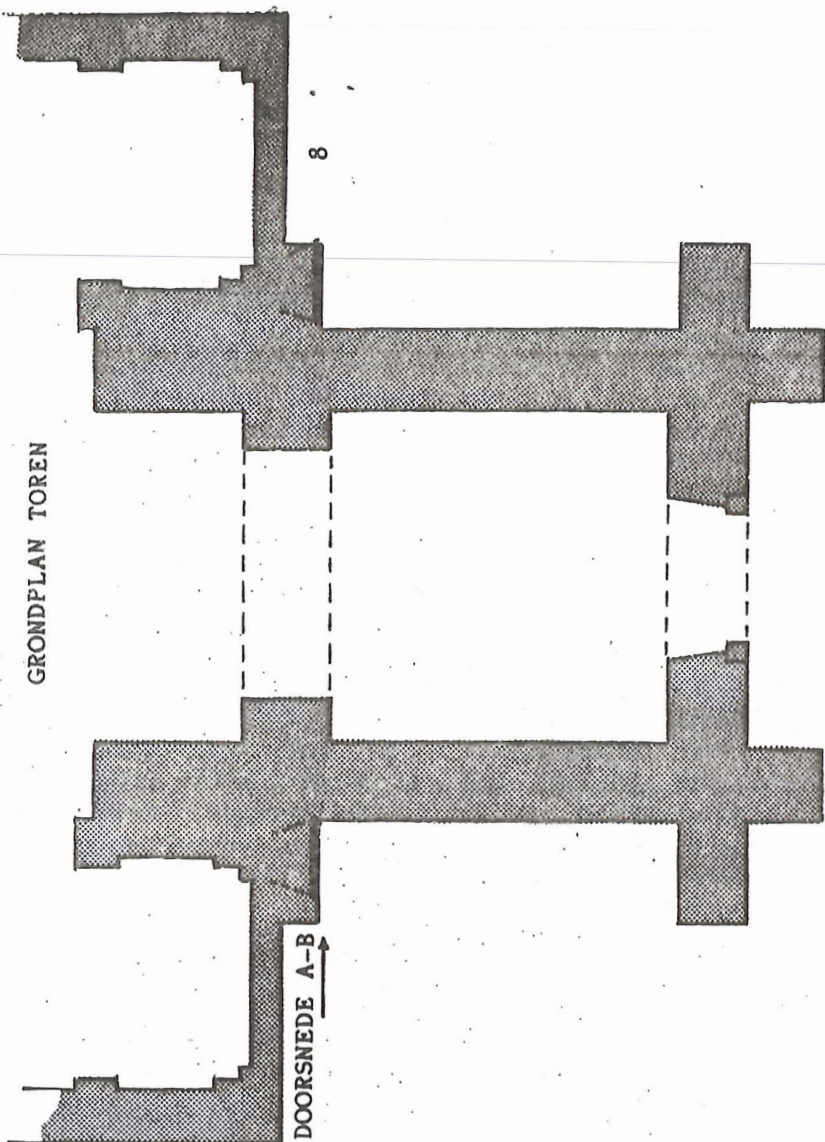
Maar keren we terug tot die sporen van ramen. Een kerkraam heeft als voornaamste functie de binnenruimte te verlichten. Wanneer we echter het grondplan van de kerk en vooral van de toren bekijken, moeten we vaststellen dat er van verlichting in de kerk via beide ramen geen sprake kon zijn: erachter staan immers telkens een blok metselwerk van 2,30 bij 1,90 m, twee reusachtige steunen voor de toren.

Wat we veronderstellen dichtgemetselde ramen te zijn, zouden ook nissen kunnen geweest zijn, gelijk we die elders in de torenmuur terugvinden. Dat is echter evenmin aan te nemen. De versieringsnissen in de toren zijn allemaal in spitsboogvorm gemetseld. Waarom dan enkel die twee met een rondboog? Ten andere, wanneer we naar de plaats kijken waar beide rondbogen staan, kunnen we zeker de functie "versiering" vergeten: de ene rondboog is gedeeltelijk verborgen door de noordmuur van de toren, terwijl de andere rondboog op 10 cm van de zuidmuur staat, maar de rechtse helft ervan werd weggekapt; m.a.w. de "versiering" is niet eens symmetrisch t.o.v. de toren, een element waar vroeger zeker rekening mee gehouden werd. Ook nog: in de andere steunberen zijn geen versieringselementen te bespeuren.

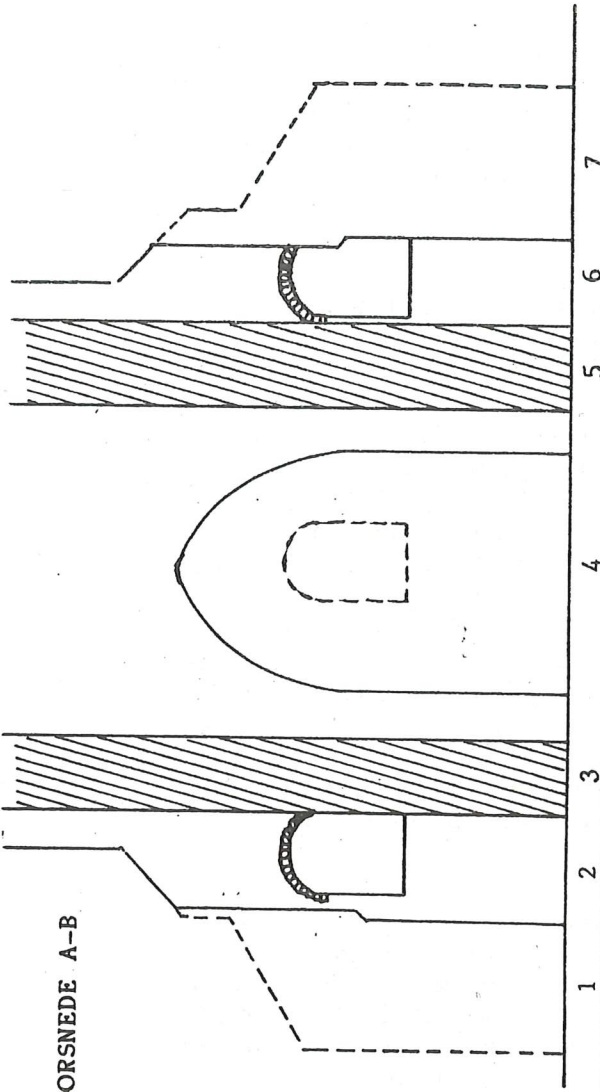
Welk besluit kunnen we uit dit alles trekken?

Het antwoord ligt voor de hand: we staan hier

GRONDFLAN TOREN

DOORSNEDE A-B

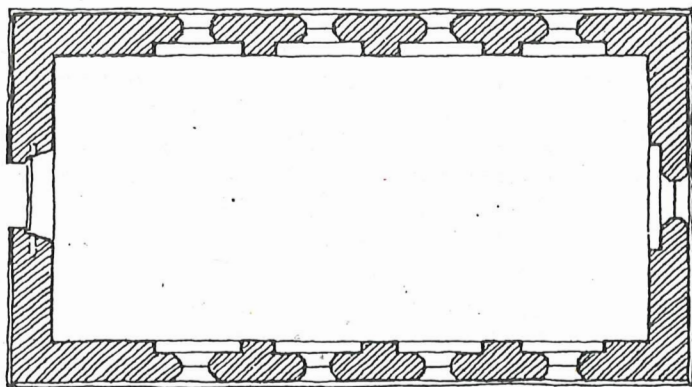
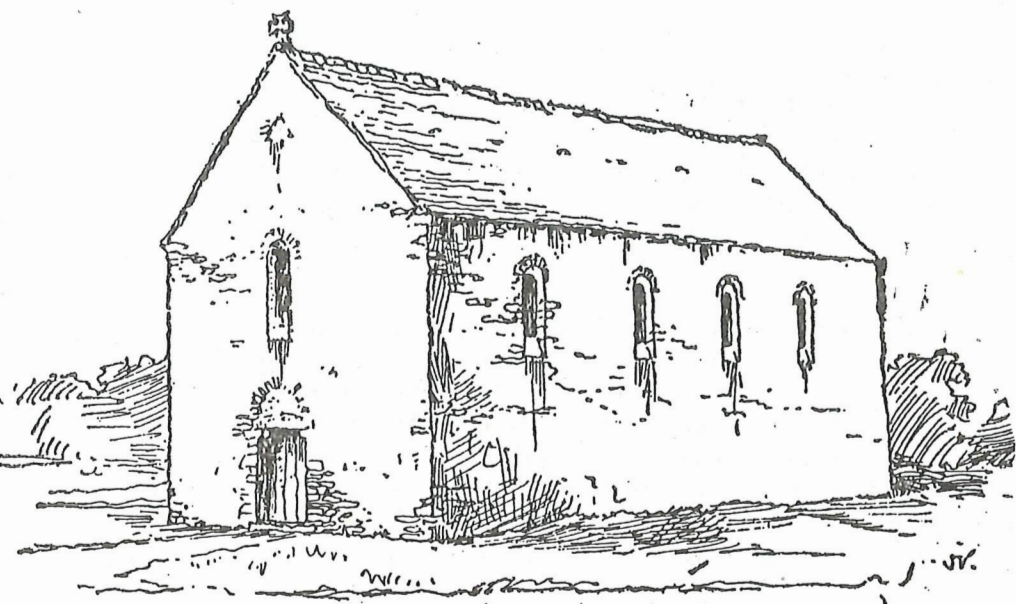

1. Deel van de afsluitingsmuur van de gotische kerk, tevens deel van de romaanse muur.
2. Noordelijke steunbeer met toegemetseld raam.
3. Noordmuur van de toren.
4. Gotische boogopening in de romaanse muur gekapt voor toegang tot de 14de-eeuwse kerk. Best mogelijk zat ook in dat stuk verdwenen muur nog een raam.
5. Zuidmuur van de toren.
6. Zuidelijke steunbeer met toegemetseld raam.
7. Deel van de afsluitingsmuur van de gotische kerk, tevens deel van de romaanse muur.
8. Afsluitingsmuur van de huidige kerk.

voor geen twee afzonderlijke steunberen, maar wel voor een muur van een gebouw waar die ramen wel dienst konden doen om de binnenruimte te verlichten. Welk gebouw dan? De huidige kerk is uitgesloten. De 14de-eeuwse gotische kerk eveneens, daar kerk en toren terzelfdertijd gebouwd werden.

Om de toegemetselde ramen te verklaren kunnen we volgende hypothese opbouwen: die muur kan best een rest zijn van het "romaans kerkje" dat volgens F. Ronse er stond voor de gotische kerk in de 14de eeuw gebouwd werd. Het romaans kerkje zou echter op een andere plaats gestaan hebben dan hij dacht. Hij schrijft immers: "Dees kerk (= romaanse kerk) werd te klein, maar wijzelijk werd zij als koor gebruikt bij de nieuwe kerk in de 14de eeuw gebouwd" (2). Die veronderstelling werd weerlegd door Michiel English die als bewijs aanhaalt: "Bij het bisschoppelijk bezoek, den 27 Juli 1692; wordt aangestipt: 'Navis veteris formae et obscura, chorus honestior et clarior' (Rijksarchief, Brugge C.E. 1865). Alleen deze beschrijving laat vermoeden dat het koor een jonger gebouw was dan de beuken." (3)

De grootte van de ramen laat vermoeden dat, wat we nu zien, de binnenkant van het gebouw was. De ramen van romaanse gebouwen waren immers klein en om optimaal gebruik te kunnen maken van het binnenvallende licht werden de vensteropeningen breed uitgewerkt naar de binnenkant van het gebouw. Het raam zelf was heel wat kleiner dan wat we nu dichtgemetseld zien en hoe dikker de muur (hier \pm 1,40 m), hoe groter het verschil tussen raam en raamnis was.

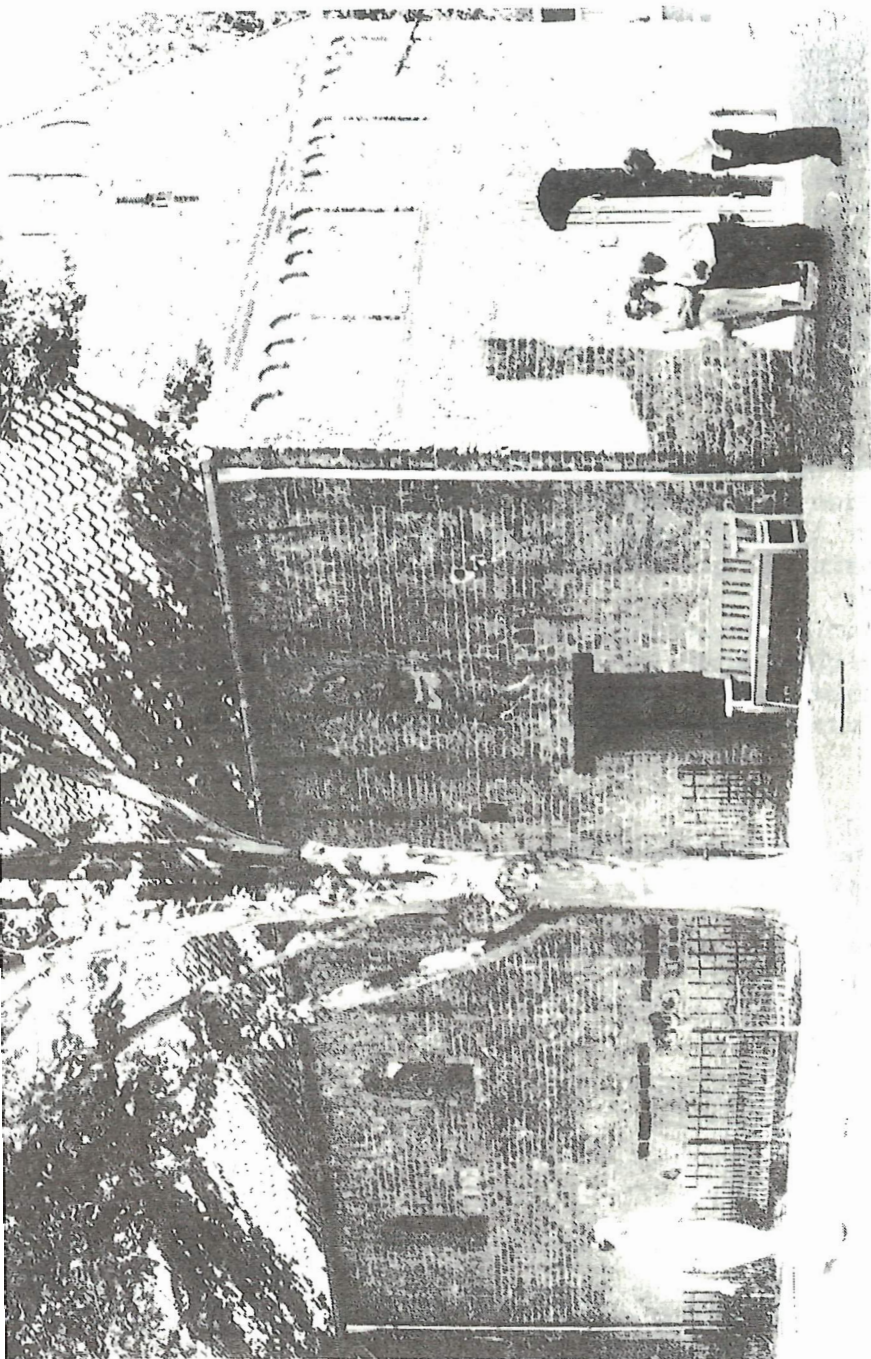

Schets en plattegrond van een romaans "zaal-kerkje" volgens M. English (Romaansche Bouwkunst in West-vlaanderen, Brugge, 1939 p. 117). Zo kan Zedelgems eerste kerkje er best uitgezien hebben.

Het romaans kerkje zou bijgevolg gèstaàn hebben ten westen van de gofische kerk en dus ook van de huidige: de tóren zou erin gebouwd zijn. De grondvesten of resten van het kerkje kunnen slechts gevonden worden door opgravingen op het huidige kerkhof en de onlangs nieuw-aangelegde toegang tot de kerk.

Hoe zag het kerkje er dan uit ? In zijn werk "Romaansche Bouwkunst in Westvlaanderen" geeft M. English een schets van wat hij een "romaanse zaalkerk" noemt. Zeer toevallig ontdekte ik in Oirschot (Noord-Brabant, Nederland) het zgn. Boterkerkje, dat nagenoeg overeenkomt met de schets en wat best als een dubbelganger van he Zedelgemse romaanse kerkje zou kunnen doorgaan. Het is voldoende groot voor een honderdtal mensen.

Wanneer in de 14de eeuw besloten werd een nieuwe en grotere kerk te bouwen, zal men met praktisch en economisch oog gelonkt hebben naar de stevige muur van 1,40 m dikte en die wijselijk - ten minste gedeeltelijk - gebruikt hebben als afsluitingsmuur van de nieuwe kerk. Zo kon de nieuwe kerk rustig opgebouwd worden (er werd wel 10 à 20 jaar over gedaan naargelang de aanvoer van bouwmateriaal en financiële middelen) terwijl verder gebruik werd gemaakt van het oude kerkje. Eens de nieuwe kerk gebruiksklaar was, kon de oude afgebroken worden en aan de toren begonnen. Zo werd eerst nog het bruikbare afbreekmateriaal (natuursteen, "moefen" ...) voor de toren gebruikt, wat we nu nog kunnen zien. Eens dat opgebruikt, kon verder gewerkt worden met "nieuwe" bakstenen uit de streek.

Het romaanse "Boterkerkje" in Oirschot (N.-Brabant)

Wat tegen de hypothese in te brengen is, zou de oriëntering van het romaanse kerkje zijn. Normaal werd (wordt) een kerk naar het oosten georiënteerd. De Zedelgemse romaanse kerk zou met het altaar naar het zuiden gestaan hebben. Maar was de oost-oriëntering al een gebruik (verordening) toen met het romaanse kerkje bouwde ? En bevestigen de uitzonderingen meestal de regel niet ?

Dit alles is slechts een hypothese. Maar volgens mij voldoende geground om die hier neer te schrijven. Enkel door archeologisch onderzoek - zeg maar: graafwerk - kan die bevestigd worden.

Mocht die veronderstelling met de werkelijkheid stroken, dan ligt E. H. F. Ronse begraven in het romaans kerkje dat hij meende in het pries-terkoor van de gotische kerk te moeten situeren.

BRONNEN:

- (1) Brugge, Stedelijke musea, Steinmetzkabinet.
- (2) F. RONSE, De geschiedenis van Zedelgem-Veldegem, Torhout, 1934, p. 70.
- (3) M. ENGLISH, Romaansche Bouwkunst in Westvlaanderen, Brugge, 1939, p. 111.

EENIGHE GEWOONELIJKE EN BUYTENGWOONELIJKE
VOORVALLEN TE ZEDELGEM (IX)

Aanvraag watermolen - 19 juni 1832 - De vraege van Jacobus Depré te Zedelghem om eenen watermolen te mogen bouwen op de beke loopende agter den herberg den Gouden Leeuw, is door de Heeren Gedeputeerde Staeten dezer provincie van de hand gewezen en verworpen. (Jacob Deprez zal later de Leeuwmolen uitbaten. (G. CAPPON, De Leeuwmolen te Zedelgem, in ZILLEGHEM, 1983 p. 26.))

Diefstal - Op den 28sten juni 1832 heeft eene diefte met braeke plaetse gehad binnen deze gemeente ten huize van Joseph Lievens, graenmulder woonende binnen deze gemeente. De gestoolene voorwerpen waren van mindere waarde.

Ruzie - Op den 30sten juli 1832 dienen er twee P.V.'s opgemaakt wegens mishandeling en scheldwoorden, het eerste ten laste van Franciscus Aneca

landwerkmán te Zedelgem ten verzoeke van de vrouw van Pieter Van Daele te Zedelghem en het tweede ten lase van de genaemde vrouw Van Daele en zoons ten verzoeke van den zelve Aneca. Alle welke personen ons voorkomen niet van den vreedzaamsten aerd te zijn.

Uitgestelde vrijheid - De genaemde Emelie Impe, dogtertje van Maria Himpe, geboren te Zedelghem op 13.02.1819 en laetst gewoond hebbende te Sint-Andries, over eenigen tijd in het Bedelaarswerkhuis opgenomen zijnde, alwaer zij zich nog bevind en aen dewelke Zedelgem voor onderstandsdomicilie is aangewezen en dewijl dit dogtertje zijne in vrijheidstelling verlangt te bekoomen, daer de armmeester dezer gemeente voor haer reeds een plaets heeft bezorgd bij eenen landbouwer dezer gemeente,

welke reclamatie wij tot heden hebben uytgesteld om dies wille dat deze dogter over eenige tijd haere eerste communie heeft gedaen en dat zij voor dien tijd haer bijzonder met de leeringe moest bezighouden.

Diefstal - In den nagt tusschen den 15den en den 16den september 1832 heeft binnen deze gemeente eene diefte plaets gehad ten huijse van Joseph Dekeyzer, landbouwer binnen deze gemeente woonachtig.

Inzameling - Op den 20sten oktober 1832 werd er binnen deze gemeente eene inzameling gehouden ten behoeve van de gemeenten der provincie Brabant arrondissement Leuven welke den gevolge van den orkaan op den 14sten julij 11. verliezen hebben geleden. Het bedrag der collecte belooft tot eener somme van 54 guldens 48 c.

Praktische liefdadigheid - Dewijl wij den besten en zekerlijk den eenigen bekwaemen middel om eene

collecte te doen, achten dezen te zijn van zich met de geestelijke overheyd te verstaen, om dezelve in de kerke te doen en verzekerd zijn dat alle andere maniere in deze gemeente eenen zeer kleinen opbrengst zou ten gevolge hebben, zijn wij eyndeling met de geestelijke overheyd overeengekomen deselve collecte te doen op zondag naesten ten proffijtte van de inwooners der gemeente Oostnieuwkerke, welke geleden hebben bij den brand die er onlans in hunne gemeente heeft plaets gehad. (23 julij 1833).

Schade aan bossen. -

Op den 1sten oktober 1833 wordt schaede veroorzaekt door het snijden van berk in de busschen van de weduwe Daeninck, gelegen te Zedelgem, door Rosalia Verhelle, huisvrouw van Joannes Farasijn en Anna Reubens oud 14 jaeren, beyde dezer gemeente.

Nationale feestdag -

Betrekkelijk de nationale feesten ter gelegenheyd

der dagen van september, tijdstip onzer maatschappelijke zelfwoordinge, zou het op deze gemeente niet mogelijk zijn geweest dese dagen van 23, 24 en 25 september op den dag zelfs te vieren, dewijl de werkende klas alsdan deszelve niet zou hebben kunnen bijwoonen. Om deze reden hebben wij met gemeenen overleg deeze feesten bepaeld op den zondag en maendag van 29 en 30 september (1833).

Op den eersten dag zijn er verscheyde prijzen gegeven geworden voor het klemmen van den mast, alsmede voor het in zak loopen, gedeurende dewelke door de maatschppije van toonkunde, musijkstukjes zijn uytgevoert geworden onder het schieten van het kanon en het luyden der klok welke gedeurende de beyde dagen van tijd tot tijd heeft geluyd. Desanderendaags is er eenen solemnelen lijkdienst gedaen geworden voor de gesneuvelden van september, welken den eerweerden Pastoor met veel luyster heeft gecelebreerd en nae welken er eene buy-

tengewoone uytdeeling van tarwebrood aen de armen is gedaen geworden. (01.10.1833)

Geldelijke steun...

Den genaemden Alexander Desmet, hovenier woonende binnen deze gemeente sedert den 1sten meye 1831, oud 69 jaren en in huwelijke met Coleta Verhelle is bijna altijd zonder werk en bevind zich in grooten nood. Dezen persoon heeft nog 5 minderjarige kinderen bij zich en behoorde dringend ondersteund. De gemeente Beernem heeft zijn onderstandsdomicilie herkend dewijl hij voor 1831 gedeurende den termijn van twaalf en half jaeren binnen hun gemeente onafgebroken gewoond heeft. Nemaer ons dunkens waer het aen de gemeente Beernem veel profijtelijker voor deze man te Beernem, alwaer hij nog kennissen en vrienden heeft, eene woonst te bezorgen, dewijl de bedelingen in geld altijd veel schaedelijker vallen en dat den bedelenden groote moeyte en tijtverlet heeft om zijnen

onderstand te gaan vraegen (11.12.1833).

Wettelijke beschikkingen.

Den genaemden Carolus De-zanghere, welken in het Bedelaarswerkhuis te Brugge op den 1sten februari 1834 is ontfangen, is binnen deze gemeente geboren en zou gewisselijk alhier moeten ondersteund worden, indien hij zulks benoodigde. Deezen persoon welken nog in het puyk zijner jaeren is, kan zeer wel in zijn onderhoud voorzien, zoals hij tot heden heeft gedaen. De reden van zijn zeldzaam besluyt van zich in be-

doeld werkhuis te logeren is, ons dunkens niet geheel onbekend aen de regeering der gemeente Varsenare, dewijl zij hem, volgens de door hem aen ons gedaene verklaringe van hun gemeente wilden verwijderen, alwaer het maer voor eenige dagen om alzoo zijn aanhoudend verblijf van vier jaeren te onderbreken. Eyndelinge verzoeken wij de in vrijheidstellinge van dezen persoon te reclameren, ten dien eynde hebben wij reeds eene plaets voor hem bezorgd bij eenen landbouwer dezer gemeente.

ERRATA: Op p. 19 (10 jg. nr. 1) moet na de 27ste regel ingevoegd worden: ... meer dan 24 %.

Elf van deze weduwnaars hertrouwden met een weduwe en 22 met een jonge dochter. Het aantal weduwen die hertrouwden: 21 of wat meer dan 15 %. Elf van deze weduwen...

